

ATAKAN BÜYÜKDAĞ

KAVGAMIZ

Hitler, Yahudi Bilimadamları ve Yeniçağ

DESTEK YAYINLARI: 853

TARİH: 12

ATAKAN BÜYÜKDAĞ / KAVGAMIZ

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumaloğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun

Yayın Koordinatörü: Özlem Esmegül

Editör: Devrim Yalkut

Kapak Tasarım: İlknur Muştu

Sayfa Düzeni: Cansu Poroy

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları:

1.-18. Baskı: Gece Kitaplığı

Genişletilmiş Gözden Geçirilmiş: 19.-28. Baskı: Ekim 2017

29. Baskı: Ocak 2019

30. Baskı: Şubat 2020

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-311-310-2

© Destek Yayınları

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42

Faks: (0) 212 252 22 43

www.destekdukkani.com

info@destekyayinlari.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari

www.destekmedyagrubu.com

Deniz Ofset – Nazlı Koçak

Sertifika No. 40200

Maltepe Mahallesi

Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

ATAKAN BÜYÜKDAĞ

**K
A
V
G
A
M
I
Z**

Hitler, Yahudi Bilimadamları ve Yeniçağ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 11

ÖZEL BÖLÜM

DAVETSİZ MEKTUP 13

1. Bölüm

Bir Macaristan Rüyası 23

2. Bölüm

Macaristan'ın Son Umudu

Faşist Amiral Nicholas Horthy 31

3. Bölüm

Hayata Karşı Bir Başına 39

4. Bölüm

Akademik Hayatın Öne Çıkan İsmi: Leo Szilárd 47

5. Bölüm

Almanya'da Bir Şeyler Ters Gidiyor 55

6. Bölüm

Yeni Bir Akım Fizik Dünyasına

Damgasını Vuruyor: Nükleer Fizik 65

7. Bölüm	
Almanya'da Değişim Sesleri Yükseliyor	73
8. Bölüm	
Avrupa'nın Son Umudu: Adolf Hitler.....	81
9. Bölüm	
Cumhurbaşkanlığına Çeyrek Kala	85
10. Bölüm	
Selam Avrupa! Artık Beraberiz!	89
11. Bölüm	
Albert Einstein	97
12. Bölüm	
KontROLSÜZ Bir Duygu ve Yitik Bir Hayat.....	105
13. Bölüm	
Yeni Bir Hayat	109
14. Bölüm	
Akademik Hayat El Sallıyor	115
15. Bölüm	
Kabulsüz Şartlar.....	119
16. Bölüm	
Arkada Bırakılanlar ve Yeni Bir Hayat.....	125
17. Bölüm	
Antisemitizmin Hedefinde	
Bu Sefer de Albert Einstein Var.....	129
18. Bölüm	
Almanya'da Değişim Rüzgârları Esiyor	141

19. Bölüm	
Einstein İçin Veda Vakti	147
20. Bölüm	
Burada Yahudilere Yer Yok!.....	153
21. Bölüm	
Yeni Bir Ülke: Türkiye.....	161
22. Bölüm	
“Türkiye mi? Neden Olmasın?”	169
23. Bölüm	
Dünyanın En Ünlü Bilimadamından İsmet İnönü’ye Mektup	177
24. Bölüm	
Ay Işığına Konuşmak	183
25. Bölüm	
İtalya’da Bir Yıldız Doğuyor.....	191
26. Bölüm	
Szilárd, Hayatının En Somut Adımlarından Birini Atıyor	203
27. Bölüm	
Toprak, Ateş, Su, Tahta	213
28. Bölüm	
Almanya’nın Kozu Otto Hahn	219
29. Bölüm	
Avusturya Daha Fazla Direnemiyor	229
30. Bölüm	
Meitner İçin Veda Zamanı	237

31. Bölüm	
Avrupa Sallanıyor	243
32. Bölüm	
Çekoslovakya Dağılıyor, Yahudi Kırımını Daha da Şiddetleniyor	247
33. Bölüm	
Fizyon da Bir Kütük Üzerinde Keşfedilmedi mi?.....	251
34. Bölüm	
Fizyon Amerika'yı Sallıyor	261
35. Bölüm	
Fizyon Rüzgârı Donduruyor	265
36. Bölüm	
Szilárd'ın Fermi İle Sınavı	269
37. Bölüm	
%0,7'nin Peşinden Koşmak.....	275
38. Bölüm	
Almanya'da Nükleer Çalışmalar Hız Kazanıyor	287
39. Bölüm	
Bu İşin Ancak Einstein Çözer	295
40. Bölüm	
Einstein-Szilárd Mektubu.....	299
41. Bölüm	
Toplama Kamplarını Biz mi İcat Ettik?	307
42. Bölüm	
II. Dünya Savaşı Başlıyor	313

43. Bölüm	
Mektup Roosevelt'te	319
44. Bölüm	
Gaz Savaşları	327
BİRİNCİ KİTABIN SONU	340
GÖRSEL KAYNAKLARI	341
SEÇİLMİŞ KAYNAKLAR	349

ÖNSÖZ

İnsanın büyüdüğü yeri, en büyük başarılarına imza attığı odasını, dostlarını, komşularını, kendisine saygıda kusur etmeyen asistanını, manevi bir bağ kurduğu şoförünü, çalışma arkadaşlarını, kısacası insanı insan yapan tüm duygularla hissettiklerini bırakıp yeni bir hayata başlaması oldukça zor bir karar gibi gözükse de işin ucunda ölüm varsa, bu kararı almak daha kolay oluyor.

İşte bu kolaylıkla Avrupadaki düzenlerini bozup yeni bir hayata başlama kararını veren, dünyanın en zeki insanları listesinde üst sıralarda yer alan Avrupalı Yahudi bilimadamlarının artık bir kavgası vardı. Düşmanları ise aynı şekilde kendi kavgasını yürüten, kendince Almanya'nın ayaklarına pranga bağlamış her kim varsa yok etmeyi düşünen ve o prangaları kökünden söküp Almanya'yı eski heybetine kavuşturmayı hayal eden bir adamdı. O adam bu yola dünya tarihini değiştirmek üzere çıkan Adolf Hitler'di.

Yahudi bilimadamları ve Adolf Hitler arasındaki bu kavgaya, öylesine büyüyecekti ve karşılıklı öyle darbeler indirilecekti ki, bu darbelerin etkileri nesiller boyu sürecekti.

Kimileri bu kavganın sonunu bilerek şeytanla anlaşma imzaladı, kimileri ise can havliyle sığındığı limanda kendisini azgın dalgalara teslim etti. Birçoğu daha sonradan

pişmanlık duyacaktır ama iř işten çoktan geçmiş, koca bir millet can vermiş olacaktır.

İçerdiği konu dolayısıyla kendi alanında bir ilk olan bu kitabın size duymadıklarınızı duyurması, bilmediklerinizi öğretmesi, d şunmediklerinizi düşündürmesi dileğiyle...

řimdiden keyifli okumalar dilerim.

Atakan B y kdađ
Kasım 2016, İstanbul

ÖZEL BÖLÜM

DAVETSİZ MEKTUP

“Yine uyku tutmadı. Bence bir sonraki çalışmam uykunun formülü üzerine olmalı. Öyle bir formül ki; çok kısa, çok basit olacak ve tüm insanlığı bu uykusuzluk illetinden kurtaracak. Evet, benim kesinlikle bunun üzerine çalışmam lazım” diyerek öğle vakti olmasına rağmen fena halde gecedен kalma uykusuzluğuyla boğuşan Albert Einstein yarı sitemli ve yarı öfkeli haliyle kanepesine uzanmak üzere harekete geçmişti. Tam uzanıp önceki gecenin acısını çıkarırcasına uykuya dalacaktı ki, ansızın kapının önünde tanıdık sesler yükselmeye başladı.

“Albert, orada mısın? Albert, biz geldik!” diye bağırıp kapıyı yumruklayan sesin sahibi, birkaç saniye daha bu şekilde devam ederse kapıyı devirmeyi başaracaktı.

Sakinlikle kapıya yürüyen Einstein, sesin sahibini iyi tanıyordu. *“Doğru ya bugün Leo Szilárd gelecekti. Ama ‘biz’ dedi. Acaba yanındaki kim?”* diye düşünerek büyük bir merakla, yumruklanan kapısını açtı.

Tahmininde yanılmamıştı. Karşısındaki Macar bilimadamı Leó Szilárd’dı, yanındaki ise yine Macar bir bilimadamı olan Eugene Wigner’di.

Uykusuzluğun da vermiş olduğu mayhoşlukla Szilárd'a gülümseyerek bakan Einstein, "Oo Leo, yine tarzınla şaşırtmadın. Senin farkın tarzın zaten. Bence bilimadamlığını bir kenara bırakıp tarz sahibi bir mafya babası da olabilirsin bak. Bu aralar çok iyi para var o işte. Hem kapıyı yumruklama şeklin de alacaklı profiline çok uygun. Bence bu öneriyi değerlendirmelisin" derken bir yandan da eliyle misafirleri buyur etti.

Son haftalarda yaşanan tarihi gelişmelerden dolayı zaten saç tellerine kadar gerilmiş olan ve bir de üzerine Einstein'ın naif esprilerine maruz kalan Leo Szilárd sitemkâr bir şekilde "Ya Albert, bırak şimdi dalgayı, durum bildiğin gibi değil. Zaten zar zor bulduk burayı, az kalsın New York'a geri dönüyorduk" diyerek birazdan tarihi değiştirecek bir eylem yapacağını farkında olmadan, konuşmaya devam ederek içeri daldı.

Einstein: "Elindeki açık adrese rağmen bu koskoca evi nasıl bulamadın onu bir anlat önce."

Szilárd: "Albert. Beni biliyorsun, ne ehliyet var ne de araba. Olmasın da zaten böyle iyiyim ben. Her neyse yazları burada, Long Island'daki evinde kaldığını biliyordum ama buraya daha önce gelme fırsatım olmamıştı. Gelmeden önce senden adresi de almıştım gerçi ama buradaki her ev birbirine benziyor, yarım saat boyunca deliler gibi döndük durduk Eugene ile. En sonunda tam geri dönme kararı almıştık ki ben son kez şansımı denemek istedim ve kaldırımda duran yedi sekiz yaşlarındaki küçük bir çocuğa oldukça umutsuz bir şekilde 'Profesör Einstein'ın nerede yaşadığını bilme ihtimalin var mıdır?' diye sordum. Şansa bak ki çocuk adresini biliyormuş, o getirdi bizi buraya kadar."

Einstein: “O zaman biraz soluklanmayı hak etmişsiniz, oturun şöyle. Açıkçası randevulaşırkenki tavrın beni de telaşlandırdı Leo, nedir bu kadar ciddi olan durum?”

Szilárd: “Bak Albert, biliyorsun seninle 1920’lerden yani Berlin yıllarımızdan beri tanışıyoruz. Sen beni çok iyi tanıyorsun, ben de seni... Beni eğittin, ardından benimle birlikte projeler yürüttün. Seninle çalışmak gerçekten çok keyifliydi, tıpkı Berlin’de yaşamamanın bir zamanlar çok keyifli olduğu gibi. Ama şu an 1939 yılındayız, Avrupa çalkalanıyor ve özellikle Almanya’nın, artık 1933 öncesinden yani Hitler öncesi dönemden çok uzakta olduğunu görüyoruz. Almanya artık yaşanılmaz bir yer Albert; özellikle benim gibi Yahudi kökenli bir Macar bilimadamı için şu anda dünya üzerindeki cehennem bile sayılabilir.

Hitler, Almanya’da Yahudilere gün yüzü göstermiyor. Ne kadar Yahudi akademisyen varsa hepsini işinden etti. Dünyanın sayılı bilimadamı sayılacak kişileri hatta Nobel ödüllüleri bile sırf Yahudi kökenliler diye akademilerden, üniversitelerden çıkardı ve hiçbir üniversite de Hitler’in bu kararının karşısında duramadı. Hitler, bu kadarla da kalmadı. Şimdi de Yahudileri, toplama kamplarına gönderiyor. Yani önce işlerinden etti şimdi de canlarından ediyor.

Albert, Hitler gittikçe güçleniyor, gittikçe silahlanıyor ve halktan da gittikçe daha fazla destek alıyor. Avusturya ve Çekoslovakya’yı zaten ele geçirdi, sırada ne var merak ediyorum. Hâlâ, kritik yerlere asker yerleştirmeye devam ediyor ve ne İngiltere’den ne de Fransa’dan bir tepki geliyor. Ve daha da fenası Hitler, gücüne güç katarak ilerlerken bilimin gücünü de arkasına almayı ihmal etmiyor. O kadar zeki bir adam ki, hamlelerini o kadar sağlam atıyor ki, karşısında durabilecek

pek bir güç olduğunu sanmıyorum. Ve bence bu gelişmeler daha buzdüğının görünen kısmı, ileriki yıllarda Avrupa koca bir kan gölüne dönerse şaşırma.”

Einstein: “Leo, sözünü bölmek istemem ama tüm bunları seninle daha önce de konuştuk. Biliyorsun ki zaten hepimiz bu yüzden Almanya’yı, hatta bazılarımız Avrupa’nın ücra ülkelerini dahi terk edip Amerika’ya geldik. Şu anda Amerika’da Hitler’den oldukça uzakta özgür bir bilimadamı-sın. Sana tekrar bu konuyu açtıran nedir?”

Szilárd: “Albert, biraz bekler misin lütfen? Anafikre geliyorum. Hatırlarsan, 1933 yılında zincirleme çekirdek reaksiyonlarının var olabileceğini raporlamıştım; bir nükleer reaksiyon sonucunda nötron salınımı gerçekleşirse ve salınan bu nötronlar yeni reaksiyonlar oluşturabilirse, bu şekilde sürekli devam eden zincirleme reaksiyon oluşabilir demiştim. Bunu gerçekleştirmek için takip eden yıllarda da denemeler yapmış ama bir türlü başarılı olamamıştım.

Şimdi ise senin de iyi tanıdığın Alman bilimadamı Otto Hahn ve asistanı Fritz Strassmann Aralık 1938’de nükleer fizyonu keşfettiler ve Ocak 1939’da bu keşif teorik olarak da açıklanıp kanıtlandı. Uranyumu, nötron bombardımanına tutarak baryum elde ettiler. Yani uranyumu parçaladılar ve yeni bir element elde ettiler. Tarihte ilk defa bir elementin atomu parçalanarak içerisinde başka bir üst elementin atomu elde edildi. Akıllara ziyan bir buluş!

Ben zincirleme çekirdek reaksiyonu hakkında rapor yazarken fizyon gibi bir parçalanmanın keşfedilebileceğini hayal bile edememişim. Hele uranyumun parçalanmaya uygun bir element olduğunu keşfetmek gerçekten çok hayati bir keşif.”

Einstein: “Evet, bu konuda bilgim var. Kendisi her ne kadar kuantum mekaniği üzerine hemfikir olamasak da kadim bir dostum olan Niels Bohr, bu bilgiyi ilk defa New York’a getirdiğinde bana da ilettili. Ben de çok şaşırdım. Gerçekten bilim adına inanılmaz büyük bir adım.”

Szilárd: “Büyük ve korkunç bir adım. Bu korkunç keşfin üzerine ‘*Uranyum parçalanabiliyor, bunu artık biliyoruz. Peki, ya bir de zincirleme çekirdek reaksiyonuna girerse?*’ diye düşünüp ben de çalışmalara başladım. Çünkü bu düşüncenin sonu nükleer silaha çıkacaktı. Uranyumu parçalayıp, sonu gelmeyen bir zincirleme reaksiyon başladığını düşünür müsün Albert, sonu gelmeyen bir reaksiyonlar zinciri ve her reaksiyonda açığa çıkan devasa bir enerji. Bu enerjinin büyüklüğünü senden daha iyi kimse bilemez $E=mc^2$ formülüyle açığa çıkacak enerjinin hesaplanabilmesini sen sağladın. Ve senin formülün sayesinde yapılan hesapların sonucunda açığa çıkacak enerjinin şimdiye kadar bilinen en büyük patlamadan on binlerce kat daha şiddetli bir patlama meydana getireceği düşünülüyor, hem de saniyeler içerisinde. İşte bu dünyanın sonu demek olabilir.”

Einstein: “Haklısın. Hiç böyle düşünmemiştim.”

Szilárd: “İtalya’dan kaçıp Amerika’ya gelen Enrico Fermi ve ben zincir reaksiyonun ipuçlarını bulduk. Ben Almanya’dan kaçıp Amerika’ya gelen Walter Zinn ile çalışırken diğer taraftan da Enrico Fermi kendi çevresiyle çalışıyordu ve ikimiz de farklı yollardan nötron salınımını keşfettilik. Bazı parçalanmalar yeni nötronlar üretiyor, sonuç olarak da hem nötron harcıyor hem de nötron elde ediyorduk.

İşte o andan itibaren, aklımda bu buluşun dünyayı kedere boğacağına dair ufak bir şüphe doğdu. Belki hâlâ tam

anlamıyla bir zincirleme reaksiyon elde edememiştik ama gelişimi görmüştük. Artık nükleer bir silahın üretilebileceği kanıtlanmıştı. Ve bu silah saniyeler içerisinde patlayarak durdurulamayan bir felaket saçacaktı.

Şimdi bir de şöyle düşünelim. Sence fizyonu bulan Alman bilimadamları, bizim düşündüklerimizi düşünmüyorlar mıdır? Hem de arkalarında Hitler gibi çılgın bir lider varken. Alman nükleer fizikçi Siegfried Flügge bu konuda iki adet makale yayımladı bile. Hitler, bu konu üzerine sınırsız bütçe ayıracaktır. Güçlenmek için bilime ihtiyacı olduğunu çok iyi biliyor.

Hitler'in nükleer silahı keşfettiğini bir düşünür müsün Albert? Ne Avrupa kalır ne Amerika..."

Einstein: "Pazar pazar tüm keyfimi kaçırdın Leo ya. İçimi sıkıntı bastı gerçekten."

Szilárd: "Konuyla ilgili acil önlemler almamız lazım. Ama ben bunu tek başıma yapamam; senin de bu önleme katılman lazım. İlgili kişilere yazacağımız mektuplarda ancak senin gibi saygın bir bilimadamının imzası olursa bizi ciddiye alırlar. Aksi takdirde mektubumuz bir önleme dönüşmeden çöp kutusunu boylar."

Einstein: "Leo. Endişelerin emin ol beni bunalıma sokacak kadar kaygılandırdı. Sen değerli bir dostumsun ve bahsettiğin şey gerçekten önlem alınması gereken bir tehlike ama beni çok iyi tanıyorsun; ben bir pasifistim, taraf tutmam. Sen daha 41 yaşındasın, her şeye sıfırdan başlayabilecek bir yaştasın. Ben ise 60 yaşıma geldim. Bu noktadan sonra duruşumu değiştirmek, bitaraf olmak benim için çok zor olacak; beni tek endişelendiren durum bu."